

Hur behärskar finska gymnasister de vanligaste nominalfraserna i svenska?

Kandidatavhandling
Päivi Laurila

Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Svenska språket
10.5.2012

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Päivi Laurila	
Otsake: Hur behärskar finska gymnasister de vanligaste nominalfraserna i svenska?	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Vuosi: 2012	Sivumäärä: 30
<p>Tutkielmani tarkoitus oli selvittää, kuinka hyvin lukion toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat hallitsevat ruotsin kielessä esiintyvät tavallisimmat nominaalifraasit. Jaottelin fraasityypit kahteen pääryhmään; säännönmukaisiin sekä ulkoa opeteltaviin fraaseihin, jolloin pystyin tarkastelemaan, hallittiinko säännönmukaiset fraasit paremmin kuin ulkolukua vaativat fraasit.</p> <p>Materiaalina tutkimuksessani oli kyselylomakkeen vastaukset, ja opiskelijoiden tehtävänä oli kirjoittaa aukkotehtävään oikea ruotsinkielinen fraasi antamieni suomenkielisten vihjeiden perusteella. Tutkimukseen osallistui yhteensä 34 lukiolaista eräästä keskisuomalaisesta koulusta. Suurin osa osallistujista oli lukion toisen vuoden opiskelijoita, jotka suorittivat Rub4 -kurssia. Analysoin materiaalia sekä kvantitatiivisin että kvalitatiivisin menetelmin. Koska lomakkeeseen ei ollut annettu valmiita käännöksiä, minulla oli mahdollisuus tarkastella myös, kuinka lukiolaiset hallitsivat sanastoa ja kielioppia.</p> <p>Tutkimukseni osoittaa, ettei ennakko-oletukseni siitä, että säännönmukaiset fraasit hallittaisiin paremmin kuin ulkoa opeteltavat, pitänyt paikkaansa. Yleisesti ottaen oikeiden nominaalifraasien tuottaminen aiheutti yllättävän paljon vaikeuksia. Parhaiten ja huonoiten hallittujen fraasien osaamisprosentit vaihtelivat 3 ja 65 välillä.</p> <p>Ongelmia esiintyi lähinnä opiskelijoiden vastausten tulkinnessa ja keskeneräisiksi jääneiden vastausten analysoinnissa. Paikoitellen myös vastausprosentti jäi alhaiseksi, mikä todennäköisesti kertoo siitä, että oppilaat kokivat näiltä kohdin tehtävän liian vaikeaksi. Yleinen tutkimuksessa noussut ilmiö opiskelijoiden vastauksissa oli englannin kielen keskeinen vaikutus sekä sanastossa ilmenneet vaikeudet. Parhaiten osattujen fraasien joukossa oli useita ulkolukua vaativia fraaseja, mutta yhteistä parhaiten hallituille fraaseille oli se, että ne opitaan kielenopiskelun varhaisessa vaiheessa. Artikkelien käyttö oli erittäin vähäistä ja erityisesti määräisen artikkelin käyttö oli harvinaista.</p> <p>Tutkimukseni perusteella ei voi kuitenkaan tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä lukiolaisten nominaalifraasien hallinnasta, mutta se antaa suuntaviivoja siitä, minkälaisissa kieliopillisissa rakenteissa lukiolaiset pärjäävät hyvin tai heikosti. Koska yleinen taso jäi heikoksi, voi tutkimuksestani tehdä sen johtopäätelmän, että kieliopillisten rakenteiden sekä sanaston opetus tulisi olla tehokkaampaa.</p>	
Avainsanat: nominaalifraasit, kielenoppiminen, lukio, ruotsi	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopiston kirjasto / JYX-arkisto (elektroninen)	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	4
2 TIDIGARE FORSKNING.....	5
2.1 Allmänt om inläring av grammatiska strukturer	5
2.2 Begreppet fras	6
2.3 Tidigare undersökningar om fraser	6
2.4 Om svenskan i det finska gymnasiet och studentexamen	8
3 MÅL, MATERIAL OCH METOD	9
3.1 Materialet och informanterna	9
3.2 Metod	11
4 RESULTAT	11
4.1 De bäst och sämst behärskade fraserna	11
4.2 Användning av obestämd och bestämd artikel.....	13
4.3 Behärskning av genitivfraser.....	16
4.4 Fraser som förutsätter utantillinläring	18
4.5 Ordförråd och påverkan av andra främmande språk.....	19
5 DISKUSSION.....	21
6 AVSLUTANDE KOMMENTAR.....	22
LITTERATUR.....	24
BILAGOR	

1 INLEDNING

Nominalfraser är ett viktigt område inom grammatiken och att behärska dem är centralt för både satsbildning och språkanvändning. Jag kommer att analysera olika slags strukturer som studerande borde behärska på andra studieåret i gymnasiet. Eftersom svenska i viss mån skiljer sig från finska vad gäller nominalfrasens struktur, antar jag att gymnasister kan ha problem med vissa frastyper, särskilt med sådana fraser som förutsätter utantillinläring.

Detta tema intresserar mig därför att jag som blivande språklärare kommer att stöta på elevernas svårigheter med inläring av de grammatiska strukturerna. Jag anser att denna undersökning är nyttig, eftersom det är viktigt att få aktuell information om hurdana strukturer studerande har svårigheter med och hurdana strukturer de upplever som lätta. I tidigare studier har man undersökt inläring hos både grundskolelever och avancerade inlärare, men hos gymnasister har man gjort endast ett fåtal studier av detta tema med annan typ av material.

Under de senaste åren har engelskans ställning blivit allt starkare och därför finns det tyvärr anledning att tro att studerandenas språkfärdighet i andra främmande språk blivit sämre. Dessutom kan svenskan som frivilligt ämne i studentexamen påverka gymnasisters språkkunskaper och kunskaper i svenska. Statistiken visar att år 2005 deltog 83,2 % studenter i svenskprovet, medan andelen fyra år senare endast var 55,8 % (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011: 15). Svenskans ställning i det finska gymnasiet samt gymnasisters språkkunskaper behandlas i kapitel 2.

Som informanter har jag 34 gymnasister varav största delen studerar i årskurs två (kurs 4), men i min undersökning deltog också några enstaka abiturienter. Alla informanter läser svenska som B1-språk och alla har börjat studera ämnet i sjunde klass. Jag anser att gymnasisterna är en intressant målgrupp eftersom de redan har studerat svenska i fem eller sex år sammanlagt, först i grundskolan och sedan i gymnasiet. Jag är intresserad av gymnasisters allmänna nivå i behärskning av nominalfraser och därför betraktar jag alla mina informanter som en grupp. Materialet består av ett lucktest (se bilaga 1). I kapitel 3 presenterar jag närmare undersökningsmaterialet och de metoder som använts. I kapitel 4 redogörs för resultaten och därefter diskuterar jag mina undersökningsresultat i kapitlen 5 och 6.

2 TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel redogör jag för den teoretiska bakgrunden för begreppet fras och frasinlärning. Dessutom presenterar jag tidigare undersökningar som har gjorts om inlärning av grammatiska strukturer. Till slut koncentrerar jag mig närmare på svenskan i det finska gymnasiet samt studentexamen.

2.1 Allmänt om inlärning av grammatiska strukturer

Det finns flera teorier om språkinlärning och lingvister har oftast koncentrerat sig på att studera språkets grammatiska egenskaper (Sigurd & Håkansson 2007: 149). Samtidigt är andraspråksinlärares inläringssituation till stor del ett okänt och outforskat område fast man vet att den på många sätt är annorlunda och mer komplicerad jämfört med ord- och begrepps-inlärning i modersmålet (Enström & Holmegaard 1993: 169).

Pienemanns (1998) *processbarhetsteori* lägger fokus på hur grammatiska strukturer processas och produceras av inlärares (Sigurd & Håkansson 2007: 151). Enligt teorin är bearbetningens automatisering en förutsättning för språkinlärningen (Serrander 2001: 6). Som språkinlärare behöver man utveckla de kognitiva färdigheterna som utgör förutsättning för att kunna bearbeta de strukturer som man möter i inlärning av ett språk och dessa färdigheter utvecklas i en hierarkisk ordning (Serrander 2001: 6). För att inlärares ska kunna fortsätta till nästa steg i hierarkin och producera även mer komplexa strukturer, måste förmågan att bearbeta språkliga strukturer bli omedveten (Serrander 2001: 6). Sigurd och Håkansson (2007: 152) klargör att det första steget i hierarkin är att man lär sig ord och därefter kan lexikonet kategoriseras i ordklasser och ordböjningar sätts ut korrekt. Nästa nivå medför att processningen utvecklas och ord kan knytas ihop till fraser. Följande steg är att inlärares kan processa grammatisk information även över frasgränserna. På sista nivån kan inlärares processa grammatisk information mellan ord och fraser och mellan satser (Sigurd & Håkansson 2007: 152). Detta innebär att när inlärares har nått det sista steget i hierarkin, kan han bilda huvud- och bisatser (Serrander 2001: 7).

Fast huvudsyftet med processbarhetsteorin är att förklara hur inlärares grammatik utvecklas, kan denna teori också kopplas till den praktiska undervisningssituationen (Sigurd & Håkansson 2007: 153). Om strukturer på en viss nivå förutsätter att tidigare nivåers strukturer redan är inlärd, är det viktigt för läraren att kunna diagnostisera eleverna ordentligt och på det sättet kan grammatikundervisningen anpassas till varje elevs språkliga nivå (Sigurd & Håkansson 2007: 153). När läraren använder uppgifter och undervisningsmaterial som motsvarar och utvecklar elevernas kunskaper, blir inlärningsprocessen mer effektiv. Dessutom måste läraren ta hänsyn till innehållet i undervisningen och försäkra sig om att grammatiska reglerna är tillräckligt enkla och tydliga när grammatiska strukturer lärs ut.

2.2 Begreppet fras

När de enskilda orden kombineras till större och strukturellt sammanhållna enheter, talar man om fraser (Jørgensen & Svensson 1987: 63; Hultman 2010: 201). I exemplet *Gotlands vackra natur intresserar hela familjen* utgör *Gotlands vackra natur* och *hela familjen* fraser och i dessa fall består fraserna av ett huvudord och dess bestämningar. Ett substantiv kan ha både framförställda och efterställda bestämningar och nominalfrasen innefattar också de framförställda artiklarna (Jørgensen & Svensson 1987: 64). Enligt Hultman (2010: 202) kan olika frastyper i svenskan indelas t.ex. i nominalfraser, adjektivfraser, verbfraser, adverbfraser och prepositionsfraser.

Enström och Holmegaard (1993: 179) konstaterar att inläring av idiomatiska fraser behövs även hos duktiga andraspråksinlärare för att den aktiva vokabulären ska utökas. Många språkforskare anser att inläring av frekventa fraser är viktigt i den kreativa språkanvändningen och särskilt på nybörjarstadiet kan användning av hela fraser underlätta kommunikationen. Därefter börjar språkinläraren analysera fraserna och använda dem nyanserat, i rätta sammanhang samt som kreativa ramar för sina egna konstruktioner (Enström & Holmegaard 1993: 179).

2.3 Tidigare undersökningar om fraser

I detta avsnitt presenteras fyra tidigare studier om frasinläring. Tidigare har man studerat inläring och behärskning av olika frastyper samt nominalfrasens struktur ur olika synvinklar.

Järvinen (2008) undersökte speciesangivningen och artikelbruket hos finskspråkiga grundskolelever. Hon ville utreda vilka fraser eller frastyper som är lättast och svårast för grundskolelever som studerar i årskurserna 7-9. Vidare undersökte hon elevers motiveringar och hur de förklarade sina val med regler. Informanterna valde det rätta alternativet av två substantivfraser med olika species eller form i testet. Resultaten visade att de lättaste fraserna för grundskolelever var relativt enkla och de förekommer på en tidig nivå i inläraarsvenskan, t.ex. *tala svenska, efter skolan* och *solen skiner* (Järvinen 2008: 158). Dessutom anger Järvinen (2008: 159) att dessa frastyper förekommer i läroböckerna och att de ofta upprepas i klassrumsspråket. Svårigheter förekommer ändå i vissa högfrekventa konstruktioner, t.ex. i fraser som *spela kort/korten, åka buss/bussen*. Låg korrekthetsprocent förklaras med att eftersom dessa fraser kanske har lärts in som helfraser, har en del av informanterna ännu inte börjat segmentera dem, dvs. att delar av uttrycken inte kan användas i nya sammanhang (Järvinen 2008: 159).

Syftet med Axelssons (1995) studie var att beskriva inläringen av bestämdhet i svenskan. Hon ville utreda hur vuxna inlärare, som studerar svenska som andraspråk, utvecklar nominalfrasen. Som informanter hade hon 60 vuxna inlärare vars modersmål var finska, polska eller spanska. Hennes undersökningsmaterial bestod av två informella intervjuer som spelades in under första och sista veckan av kursen. Kursen varade sammanlagt fem månader och innefattade 600 timmar undervisning i svenska som andraspråk. Resultaten visar att användningen av nominalfrasen i bestämd form ökar under kursen - men samtidigt går korrektheten ned. Enligt Axelsson (1995: 18) beror detta fenomen på att inlärnarna i början använder vanliga substantiv som man brukar använda i bestämd form (såsom *skolan, läraren, solen*) men under kursens gång har deras ordförråd utökats med substantiv som har en mer komplex bestämdhetsanvändning, vilket naturligtvis gör det svårare att välja den rätta formen (Axelsson 1995: 18).

Haapamäki (2010) undersökte nominalfrasens struktur som subjekt hos gymnasister. Syftet med hennes avhandling var att undersöka hur gymnasisterna utvecklas i användning av nominalfraser under gymnasietiden. Ett annat syfte i hennes longitudinella fallstudie var att analysera hurdana nominalfraser de svaga och de goda skribenterna använder. Som material använde hon uppsatser. Haapamäkis resultat visade att användning av substantiv (t.ex. *Alla vet ju att tonåringar* har svårigheter med sina föräldrar), formellt subjekt (t.ex. *I gymnasiet är det* inte så lätt än i grundskolan) samt olika kombinationer av huvudord och attribut (t.ex. *Min mamma* vet mycket, tänker jag) var vanligare hos de duktiga inlärnarna än de svaga (Haapamäki 2010: 52).

Rantala (2002) undersökte behärskning och evaluering av vissa svenska strukturer bland gymnasister. Han ville redogöra för hur finskspråkiga abiturienter behärskar elva grammatiska strukturer i svenska språket. I hans kvantitativa undersökning var behärskning av nominalfraser överraskande svag för bara 26 % av informanterna kunde ge den rätta formen av ordparet *ny + ett gymnasium*. Dessutom orsakade böjningsändelser och artikelbruket en del problem hos gymnasister (Rantala 2002: 31).

2.4 Om svenskan i det finska gymnasiet och studentexamen

Jag betraktar läroplansgrunderna för gymnasiet för att kartlägga hur grammatiska strukturer har iakttagits i undervisningen i gymnasiet. Eftersom alla mina informanter studerar svenska som B1-språk, behandlar jag bara denna del av läroplanen.

Största delen av de finska gymnasisterna läser medellång svenska (B1-språk) och har börjat studera språket i sjunde klass. I *Grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för ungdomar* (GLGY 2003: 94) fastslås att undervisningen i medellång svenska skall ”utveckla de studerandes färdigheter i interkulturell kommunikation. Den skall ge dem kunskaper och färdigheter i det svenska språket och dess användning samt erbjuda dem möjligheter att utveckla sina insikter i, förståelse för och uppskattning av de nordiska samhällena och deras kulturer. Den skall hjälpa de studerande att fördjupa sina kunskaper om det tvåspråkiga Finland.” Om inlärning av grammatiska strukturer konstateras i GLGY (2003: 94) på följande sätt: ”I alla kurser fästs vikt vid att kännedomen om strukturerna och ordförrådet utvidgas och att användningen blir mångsidig och exakt i enlighet med målen för varje lärokurs”.

Våren 2005 genomgick studentexamen en stor reform då t.ex. provet i andra inhemska språket blev valfritt. Före reformen hörde svenska till de fyra obligatoriska proven och som följd av ämnets valfrihet har antalet studenter som har deltagit i provet i svenska som det andra inhemska språket sjunkit (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011: 15). Studentexamensnämndens statistik bekräftar att andelen deltagare har minskat påfallande; år 2005 deltog sammanlagt 83,2 % examinander i svenska provet, medan andelen år 2009 var endast 55,8 % (Juurakko-Paavola & Palviainen 2011: 15).

Eftersom svenskans valfrihet i studentexamen har inverkat på abiturienters vilja att delta i examen, är det meningsfullt att fundera över om det har påverkat resultaten. Utbildningsstyrelsen publicerade en rapport om nationalspråk (Kansalliskieliselvitys 2011) där man kartlagt gymnasisters behärskning av det andra inhemska språket och om det finns något samband mellan ämnets valfrihet och studentexamens resultat. Enligt rapporten har resultaten både i lång (svenska som A-språk) och medellång (svenska som B-språk) svenska blivit sämre. En speciellt kraftig sänkning skedde under åren 2004-2007 då svenskan blev ett valfritt ämne i studentexamen. Man kan konstatera att ämnets valfrihet inte bara har minskat andelen studerande som deltagit i studentexamen utan också påverkat gymnasisters nivå i behärskning av språket (Kansalliskieliselvitys 2011: 53).

3 MÅL, MATERIAL OCH METOD

I detta kapitel presenteras undersökningsmaterialet och informanterna som deltog i undersökningen samt hur materialet samlades in. Därefter redogör jag för metoden som användes i studien.

Syftet med denna studie är att redogöra för hur finskspråkiga gymnasieelever behärskar de vanligaste och regelmässiga nominalfraserna i svenska. Mina centrala forskningsfrågor är:

- 1) Hur väl behärskar man de vanligaste nominalfrastyperna i svenska?
- 2) Framstår några frastyper som speciellt lätta eller svåra för gymnasister?
- 3) Finns det klara skillnader mellan behärskning av regelmässiga fraser och frastyper som förutsätter utantillinläring?

3.1 Materialet och informanterna

Undersökningsmaterialet för denna undersökning består av ett lucktest som finska gymnasister besvarade höstterminen 2011. Som informanter har jag 34 elever från ett gymnasium i mellersta Finland. Största delen av eleverna studerar i årskurs två (kurs 4) men i denna undersökning deltog också några enstaka elever som studerar i årskurs tre (kurs 7).

Som bakgrundsinformation efterfrågade jag informanternas kön, när de hade börjat studera svenska, det senaste betyget i svenska och avsikten att delta i studentexamen. Könsfördelningen bland

studerandena är ojämn: 82 % är kvinnliga och 18 % manliga. Betygskalan är också varierande och medeltalet för hela gruppen är 6,78. Flickornas medeltal är 6,91 och pojkarnas 6,17. Hälften av informanterna kommer att delta i studentexamen och medeltalet bland dessa studerande är betydligt högre, 7,53.

Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen (2011: 99) kartlade attityder och färdigheter i svenska hos universitetsstudenter och de konstaterar att kvinnliga studenter har en mer positiv inställning och ett större personligt intresse för att läsa svenska än manliga studenter. Samma fenomen kan också ses i min undersökning; fast det bara fanns sex manliga informanter, är det ganska intressant att konstatera att en manlig informant ska delta i studentexamen och alla andra deltagare är kvinnliga.

Frågeformuläret (se bilaga 1) planerades med tanke på att man ska få så mångsidig uppfattning om elevernas nivå att behärska nominalfraser som möjligt. Formuläret innehöll 19 punkter och sammanlagt 32 luckor som eleverna fyllde i. Jag gjorde en logisk och realistisk berättelse som innehöll luckor och eleverna skulle skriva den rätta nominalfrasen med hjälp av finskspråkiga tips i varje lucka. I några fall hade jag gett svenska motsvarigheter till de finska orden (färdigöversatta ord) för att underlätta svarandet.

Frågeformuläret innehåller olika slags nominalfrastyper, och i min undersökning har jag delat in fraserna i två större grupper. Första gruppen består av regelbundna fraser, som kan läras in med en logisk, grammatisk regel. Till denna grupp hör nominalfraserna med obestämd eller bestämd artikel samt genitivfraser, t.ex. *en vacker ö*, *det gotländska köket* och *min kloka bror*. Den andra gruppen innehåller fraser som förutsätter utantillinläring, t.ex. *varje människa*, *nästa dag* och *hela trevliga resan*. Närmare kan indelningen av fraserna ses i tabell 1 (bilaga 2).

Eftersom eleverna inte fick använda några hjälpmedel, såsom ordböcker, mäter frågeformuläret också deras ordförråd. Olika nominalfrastyper bestod av vanliga ord, som gymnasister redan borde behärska. Trots det förekom det svårigheter med några ord och elevernas svar var överraskande ofta bristfälliga. För mig orsakade det en del problem i tolkningen av resultatet.

3.2 Metod

Analysmetoden i min undersökning är kvantitativ med kvalitativa drag. Kvalitativt analyserar jag faktorer som kan ha inverkan på informanternas svar. Med hjälp av kvantitativ analys betraktar jag hur en viss frastyyp behärskas och jag redogör för vilka fraser som man behärskar bäst och sämst. Dessutom jämför jag med hjälp av procent hur många informanter som har gett ett visst svar och hurdant sambandet är mellan olika frastyper och informanternas behärskningsnivå. Med hjälp av kvantitativ metod är det möjligt att jämföra skillnader mellan vissa frastyper och jag använder båda metoderna för att komplettera varandra.

4 RESULTAT

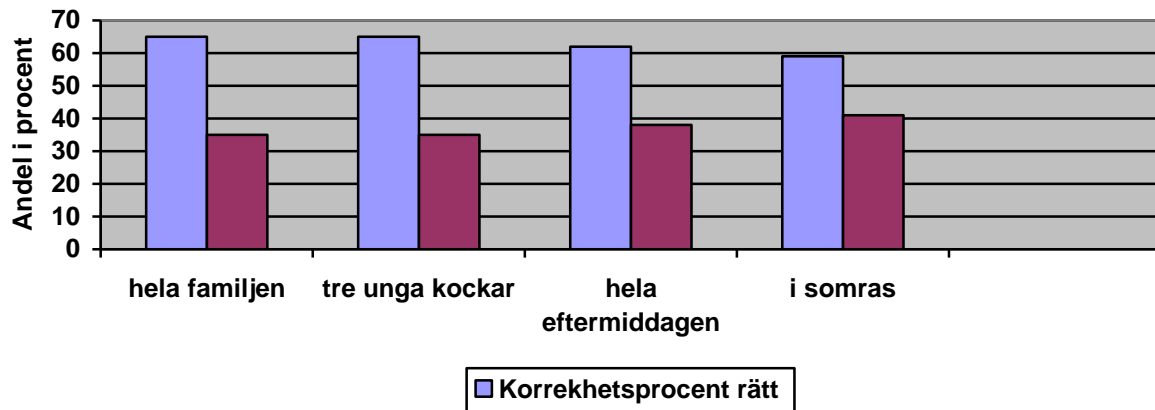
I detta kapitel kommer jag att presentera resultaten och analyserar närmare de enskilda studerandenas svar. Jag har indelat olika frastyper i egna grupper och jag ska koncentrera mig på en viss frasgrupp åt gången. Först betraktar jag fraser som informanterna kan allra bäst och sämst. Sedan kommer jag att analysera artikelbruket och genitivfraser. Därefter presenteras fraser som förutsätter utantillinläring och till sist koncentrerar jag mig på andra intressanta resultat som förekom i testet, såsom informanternas ordförråd. Innan figurer och resultat presenteras, kan frågeformulärets exempelsatser läsas i sina helheter och på det sättet får man uppfattning om sammanhanget som fraser förekommit i. De centrala resultaten presenteras i figurer.

4.1 De bäst och sämst behärskade fraserna

Lucktestet innehöll 32 olika slags fraser som testade informanternas kunskaper i bildning av regelbundna fraser och frastyper som förutsätter utantillinläring. Nedan presenteras de fraser som eleverna kunde allra bäst i testet.

1. Vi alla ville resa dit eftersom Gotland är en vacker ö för *hela familjen* (fi. koko perheelle).
2. Vi satt på restaurangen hela eftermiddagen och pratade med *tre unga kockar* (fi. kolmen nuoren kokin kanssa).

3. Vi satt på restaurangen *hela eftermiddagen* (fi. koko iltapäivän) och pratade med tre unga kockar.
4. *I somras* (fi. viime kesänä) gjorde mamma, pappa, min bror och jag en rolig resa till Gotland.

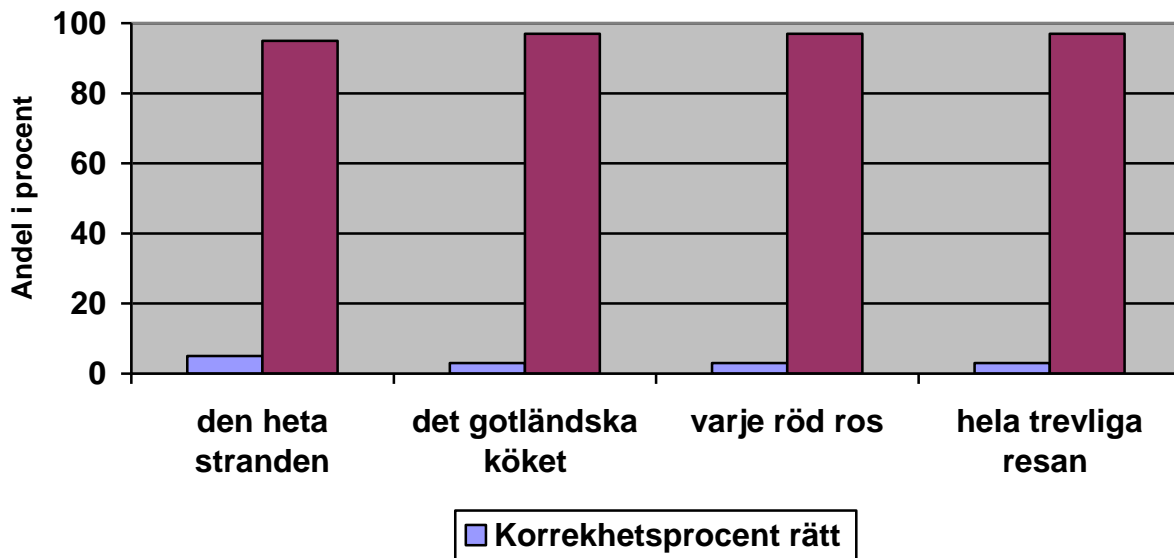

Figur 1. De bäst behärskade fraserna. Svarsprocenten varierade mellan 76 och 100. (N=34)

Som figur 1 visar var fraserna *hela familjen* och *tre unga kockar* de lättaste av de 32 fraserna. Totalt 65 % av informanterna svarade korrekt på dessa fraser. Den höga korrekthetsprocenten kan förklaras med att särskilt frasen *hela familjen* lärs in på relativt tidig nivå i svenskundervisning och den upprepas ofta i läromedel. Därför är frasen bekant för majoriteten av informanterna. Dock måste man ta hänsyn till den låga svarsprocenten för bara 26 informanter av totalt 34 svarade på frasen *tre unga kockar*.

Som figur 2 illustrerar, behärskade man fraserna *hela trevliga resan*, *varje röd ros* samt *det gotländska köket* allra sämst. I alla dessa fraser är korrekthetsprocenten bara 3. Intressant är att indefinitpronomen *hela* förekom både bland bäst och sämst behärskade fraser. I frasen *varje röd ros* orsakade adjektivattribut *röd* vissa problem eftersom 65 % av informanterna gav formen *röda* i stället för *röd*. Substantivets form var inte heller klar; formerna *ros* och *rosor* var lika användbara former (26 %) men även 7 informanter gav substantivet i bestämd form, t.ex. *rosen* eller *rosorna*. Samma fenomen kan ses med adjektivattribut *trevlig* när 65 % av informanterna gav formen *trevlig* i stället för *trevliga*. En så hög andel som 29 informanter använde formen *resa* medan 5 informanter

gav substantivet i korrekt form. Figurens två första fraser med bestämda artiklar analyseras i följande kapitel.

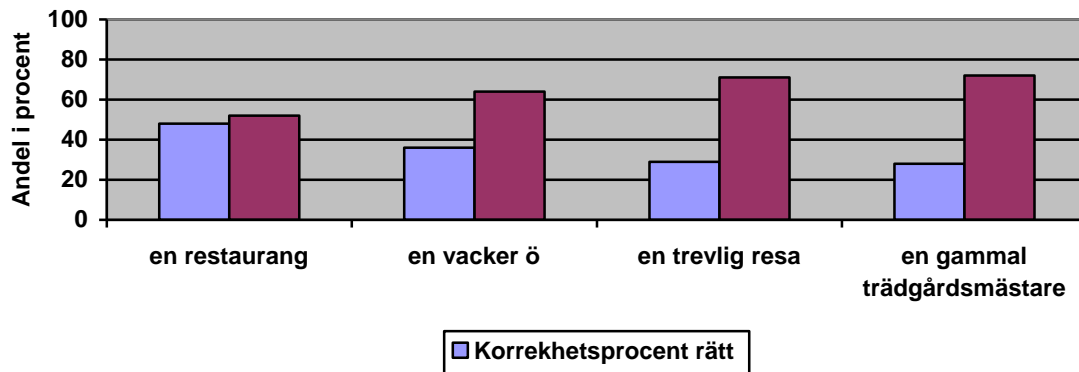
Figur 2. De sämst behärskade fraserna. Svarsprocenten varierade mellan 59 och 100. (N=34)

4.2 Användning av obestämd och bestämd artikel

Eftersom finskan hör till de språk som saknar artiklar, kan man anta att species och artikelbruk är särskilt svåra för finska inlärare att tillägna sig (Sundman 1995: 220). Det stod sammanlagt tio fraser i frågeformuläret som testade behärskning av obestämd och bestämd artikel. Av dessa tio satser valde jag fyra där obestämd artikel förekommer och dessa fraser presenteras nedan. Tre sista satser består av obestämd artikel samt adjektivattribut och substantiv.

1. Efter många nya upplevelser i grottan var det dags att smaka på gotländsk mat på *en / någon restaurang* (fi. eräässä ravintolassa).
2. Vi alla ville resa dit eftersom Gotland är *en vacker ö* för hela familjen (fi. kaunis saari).
3. I somras gjorde mamma, pappa, min bror och jag *en rolig resa* till Gotland (fi. hauska matka).

4. Den här doften ska jag aldrig glömma bort, sade mamma som är *en gammal trädgårdsmästare* (fi. vanha puutarhuri).

Figur 3. Behärskning av fraser med obestämd artikel. Svarsprocenten varierade mellan 85 och 100. (N=34)

I figur 3 presenteras behärskning av fraser med obestämd artikel. *En restaurang* behärskade man allra bäst där 24 informanter gav en obestämd artikel, 1 gav bestämd artikel och 3 gav ingen artikel alls. Här accepterade jag sådana variationer som *någoting restaurant*, *som restaurang* (enligt engelskans påverkan) och *en någon restaurang*. Alla tre andra fraser innehåller adjektivattribut och korrekthetsprocenten i dessa fraser varierar mellan 28 och 48. Både substantivets och adjektivets korrekta former behärskade man väl och lägre korrekthetsprocent beror på den faktorn att informanterna inte hade givit den obestämda artikeln.

Enligt figuren orsakade artikelbruk och species svårigheter hos mina informanter, och ofta hade obestämd eller bestämd artikel lämnats bort helt och hållet. Sådana fall är till exempel:

Nästa dag gjorde vi *kort resa* till Fårö.

För mig var det inget stort problem att bara njuta av solen och ligga på *varma stranden*.

Vi alla ville resa dit eftersom Gotland är *vacker ö* för hela familjen.

Species verkade också orsaka svårigheter då informanterna hade valt fel genus, till exempel:

mitt kloka bror

ingen stor problemet

det vackert tiden

två trevligt dagen

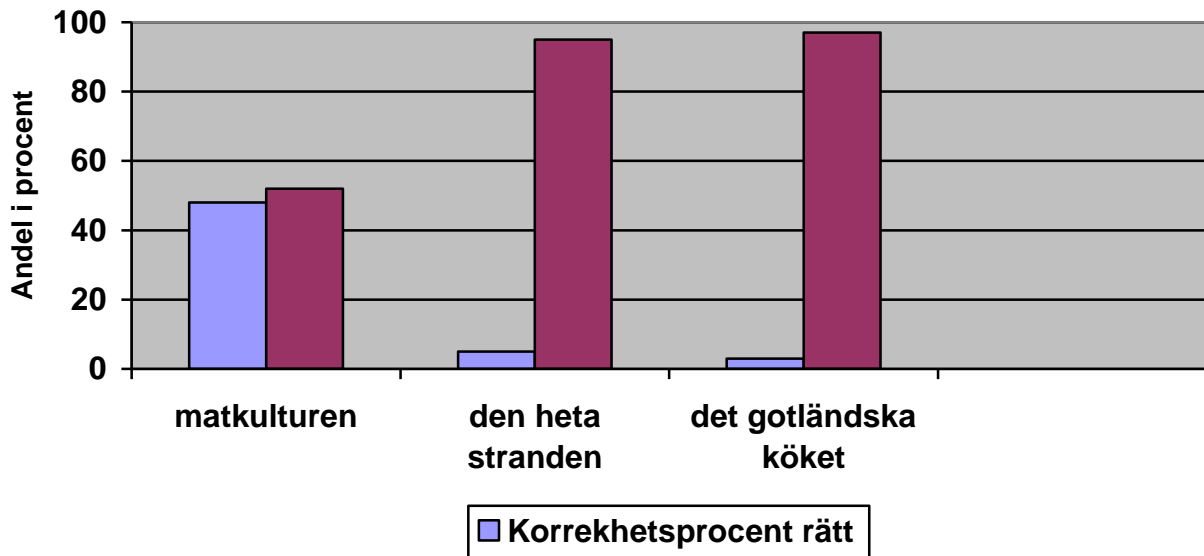
Efter många nya upplevelser i grottan var det dags att smaka på gotländsk mat på *ett restaurang*.

I somras gjorde mamma, pappa, min bror och jag *roligt resa* till Gotland.

Jag anser att det var överraskande hur vanligt problem det egentligen var att informanterna valde fel genus med bekanta och lätta ord. Dessutom stod några substantiv redan skrivna i texten och informanterna kunde ha bara kopierat ordet i luckan om de hade läst hela berättelsen ordentligt.

Bestämd artikel används sällan i testet och när man jämför resultaten i figurer 3 och 4, kan man konstatera att obestämd artikel förekommer betydligt oftare i mina informanternas svar. Sundman (1995: 224) konstaterar att reglerna för hur bestämd artikel används och i vilken form adjektivet ska stå automatiseras långsamt. Enligt Axelsson (1994: 99) är frastypen som innehåller bestämd artikel samt adjektivets och substantivets bestämda form den svåraste substantivfrastypen för svenskinlärare oberoende av vad inlärares förstaspråk är. Den s.k. dubbel bestämdhet orsakade också problem hos mina informanter och i följande avsnitt behandlas de frasernas resultat som innehöll bestämd artikel.

1. *Matkulturen* (fi. ruokakulttuuri) står högt i kurs och på menyn fanns det alla möjliga maträtter.
2. För mig var det inget stort problem att bara njuta av solen och ligga på *den heta stranden* (fi. kuumalla rannalla).
3. Det var intressant att prova på några nya smaker från *det gotländska köket* (fi. gotlantilaisesta keittiöstä).

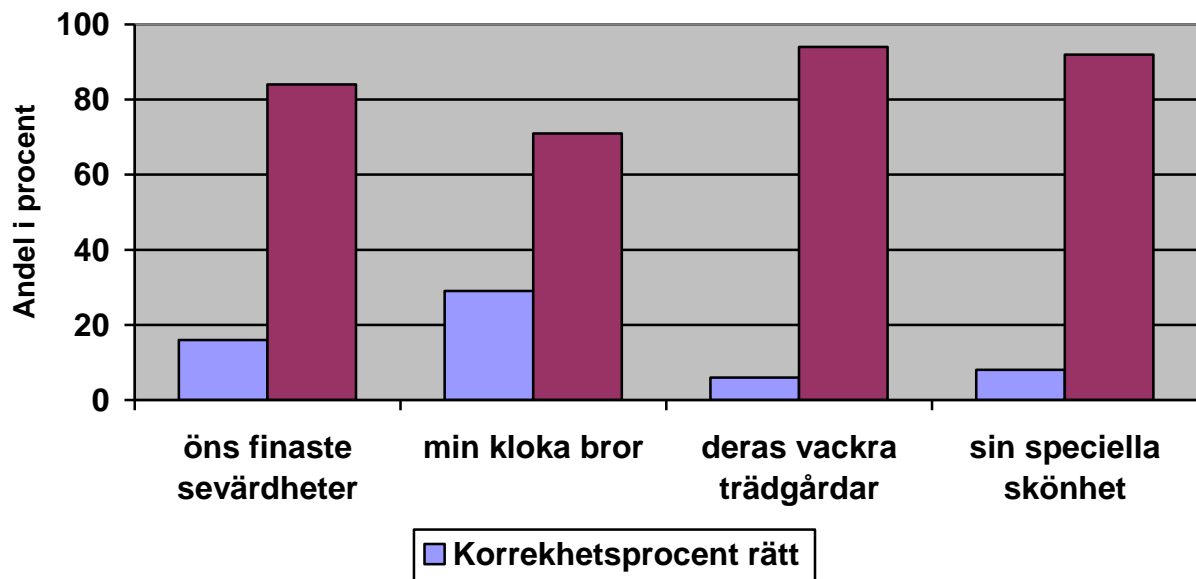
Figur 4. Fraser med bestämd artikel. Svarsprocenten varierade mellan 59 och 97. (N=34)

Av figur 4 framgår att användning av bestämd artikel är obetydligt. En klar majoritet, 85 %, skrev frasen *den heta stranden* utan artikel. En del kunde ge den rätta formen av adjektiv och substantiv, t.ex. *varma stranden*, men den bestämda artikeln saknades. En så hög andel som 90 % skrev frasen *det gotländska köket* utan artikel. Bara en informant gav den bestämda artikeln medan två informanter gav den obestämda artikeln. I denna fras kunde största delen av informanterna ge den rätta formen av adjektiv och substantiv, t.ex. *gotlantiska köket*.

4.3 Behärskning av genitivfraser

I frågeformuläret fanns sammanlagt fyra genitivfraser som innehåller adjektivattribut.

1. På förhand tog mamma reda på *öns finaste sevärdheter* (fi. saaren hienoimmat nähtävyydet).
2. *Min kloka bror* (fi. minun viisas veljeni) läste om Hansaförbundet och blev intresserad av historien.
3. Vi gick förbi små gamla hus och såg på *deras vackra trädgårdar* (fi. niiden kauniita puutarhoja).
4. Fårö, som är en egen liten ö norr om Gotland, lyckades förtjusa oss med *sin speciella skönhet* (fi. erityisellä kauneudellaan).

Figur 5. Behärskning av genitivfraser. Svarsprocenten varierade mellan 74 och 100. (N=34)

I allmänhet verkade genitivfraser vara överraskande svåra för informanterna. Som figur 5 visar, behärskar informanterna frasen *min kloka bror* allra bäst där korrekthetsprocenten är 29. Frasen *deras vackra trädgård* har den lägsta korrekthetsprocenten, 6. Informanternas svårigheter med dessa fraser kan förklaras med begränsat ordförråd eftersom orden *klok*, *trädgård*, *speciell* och *skönhet* utelämnades ofta och därför var svarsprocenten låg.

Ordet *ö* (fi. saari) orsakade svårigheter i sin genitivform och ordet fick flera variationer. De flesta informanterna hade problem med böjning av ordet och en så hög andel som 63 % gav ordet i obestämd form. Dessutom stod adjektivet i superlativform och det var inte heller självklart att kunna böja ordet i denna form, t.ex. *ös mesta finast sevärdheterna*. Oftast förekom formen *ös finaste sevärdheter* där substantivet står i obestämd form. Andra felaktiga variationer av substantivet som informanterna gav var *ö fina sevärdhet*, *ös häftigast sevärdheter* och *öens finaste sevärdheter*.

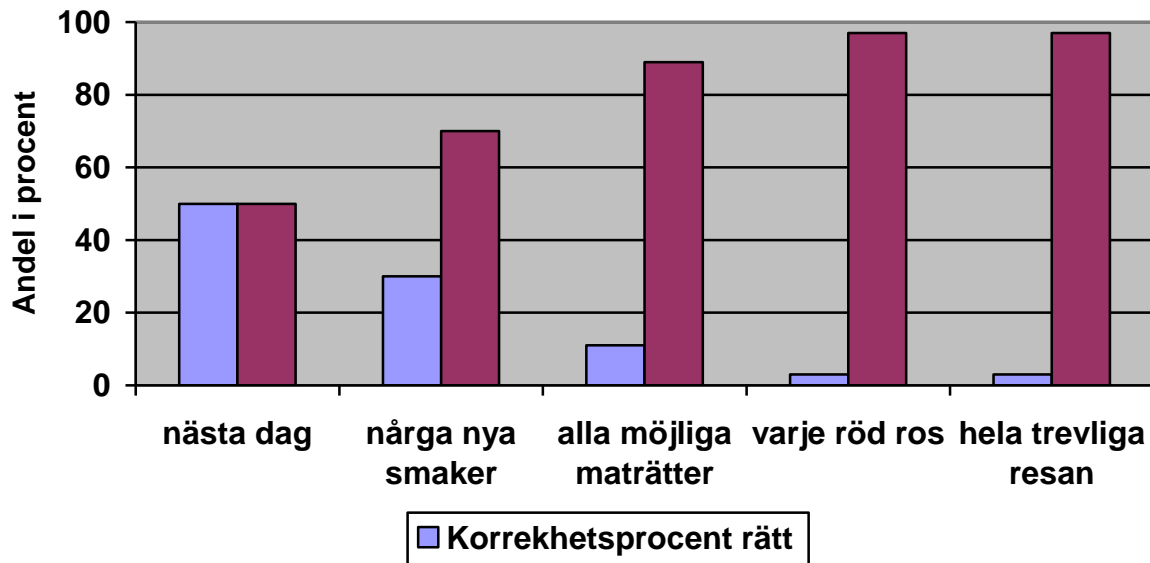
Med frasen *deras vackra trädgård* förekom ofta problem med substantivets rätta form medan adjektivets a-form i flesta fall kunde ges. Även behärskning av genitivform *deras* var svagt för bara 12 av 32 informanter gav den rätta genitivformen. Olika variationer till ordet var t.ex. *dems*, *dessa*, *den* och *dess*. Till frasen *sin speciella skönhet* svarade bara 25 av 34 informanter och därför får man

inte så mångsidig uppfattning om informanternas egentliga nivå. Genitivformen *sin* behärskades bara 12 % av informanterna och det kan förklara problemen med adjektivets och substantivets rätta form. Informanter hade nämligen ofta utelämnats pronomen i början av frasen och skrivit bara adjektiven och substantiven. T.ex. *speciellt vackert* förekom ofta i olika variationer.

4.4 Fraser som förutsätter utantillinläring

Korrekthetsprocenten i fraser som lärs in utantill varierar mellan 3 och 65, och därför kan man inte dra sådana slutsatser att man kan dessa frastyper sämre än regelbundna fraser. Figur 6 presenterar frågeformulärets fraser som lärs in utantill. *Nästa dag* är en fras som lärs ut tidigt och därför kunde man anta att behärskning skulle vara ännu bättre. Som figur visar, valde 16 informanter den korrekta formen av substantivet *dag* medan 16 valde den långa formen *dagen*. Ordet *smak* verkade vara svår för informanterna för bara 10 gav det rätta ordet och i detta fall accepterade jag om ordet förekom i olika variationer eller om ordet hade böjts felaktigt, t.ex. *några nya smacker*, *flera nya smakor*, *sån nya smacker*. Andra variationer av denna fras var *några nya taster*, *nya tastes*, *något nya flavoren*. I frasen *alla möjliga maträtter* verkade orden vara för svåra och bara 7 informanter kunde ordet *maträtter*. För många (27 informanter) orsakade adjektivet *möjlig* svårigheter och de hade utelämnat ordet helt och hållet.

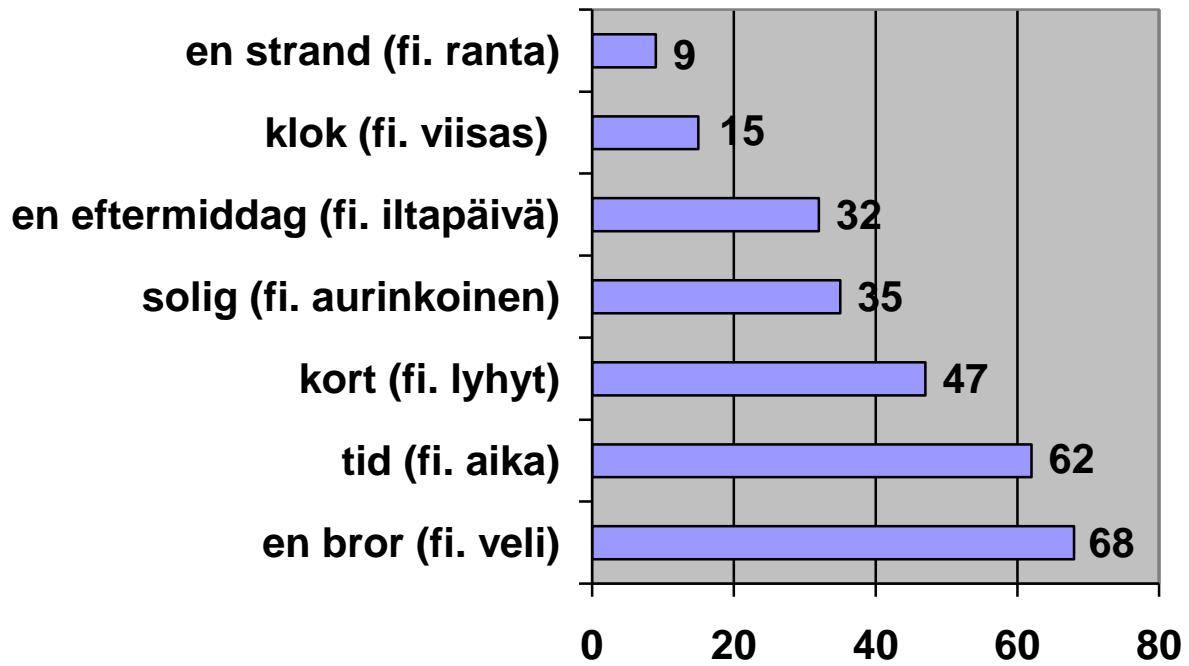
1. *Nästa dag* gjorde vi en kort resa till Fårö. (fi. seuraavana päivänä)
2. Det var intressant att prova på *några nya smaker* från det gotländska köket (fi. joitakin uusia makuja).
3. Matkulturen står högt i kurs och på menyn fanns det *alla möjliga maträtter* (fi. kaikkia mahdollisia ruokalajeja).
4. Efter lunchen promenerade vi längs stadsmuren och beundrade *varje röd ros* (fi. jokaista punaista ruusua).
5. Pappa ville se Lummelundagrottan som ligger nära Visby och *hela trevliga resan* under jorden var oförglömlig (fi. koko mukava matka).

Figur 6. Frastyper som lärs in utantill. Svarsprocenten varierade mellan 88 och 100. (N=34)

4.5 Ordförråd och påverkan av andra främmande språk

Ett intressant fenomen dök upp i undersökningsmaterialet, nämligen gymnasisters ordförråd. Eftersom alla översättningar inte fanns på formuläret, var eleverna tvungna att klara sig med sina egna kunskaper. För att kartlägga informanternas ordförråd, valde jag några lätta och bekanta substantiv (*en strand, en bror, tid, en eftermiddag*) och adjektiv (*solig, klok, kort*) som lärs ut tidigt och dessa ord upprepas ofta i klassrumsspråket. Av figur 7 framgår behärskning av dessa ord.

Figur 7. Behärskning av vissa ord i testet. Andel i procent. (N=34)

Engelskans inverkan på svenska syns otroligt ofta i elevernas svar. Informanterna hade blandat engelska och svenska och det orsakade naturligtvis en del problem med tolkning av deras svar. När informanterna hade använt orden från engelskan, kunde man inte se t.ex. den rätta böjningsändelsen.

Det verkade att elever hade använt något engelskt ord, om de inte hade minst det på svenska. T.ex. hade elever skrivit en del av nominalfrasen på svenska och en del på engelska och på detta sätt blandade de olika former. Ganska ofta hade adjektiv skrivit på engelska och substantiv på svenska eller tvärtom. Ibland uppfann informanterna även egna sammansatta ord, t.ex. *foodkultur* (fi. ruokakulttuuri). Här finns några exempel på hur informanterna blandade engelska och svenska:

fun resa } (fi. hauska matka)
trevlig trip }

alla possible maträtter (fi. kaikkia mahdollisia ruokalajeja)
islands finaste sevärheter (fi. saaren hienoimmat nähtävyydet)
några nya taster (fi. joitakin uusia makuja)
gotlandiskt kitsen (fi. gotlantilainen keittiö)
hela efternoon (fi. koko iltapäivän)
en short resa (fi. lyhyt matka)
smålls gamla huser (fi. pienet vanhat talot)
alla humans (fi. kaikki ihmiset)
min klever bror (fi. minun viisas veljeni)
en åld trädgårdsmästare (fi. vanha puutarhuri)

Även tyskans påverkan syns i informanternas svar - även om det inte var allmänt. I vissa fall hade man tagit tyskspråkiga ord och böjt dem efter tyskans eller engelskans modell. Här finns några exempel på blandning av tyska och svenska:

en lustig res (fi. hauska matka)
ös schönste sevärhets (fi. saaren kauneimmat nähtävyydet)
deras schönen garden (fi. niiden kauniita puutarhoja)

5 DISKUSSION

Syftet med denna undersökning var att ta reda på hur väl gymnasisterna kan de vanligaste nominalfraserna. Jag ville utreda skillnader mellan behärskning av regelbundna fraser, dvs. som lärs in med grammatiska regler och sådana fraser som lärs in utantill. Resultaten visar att gymnasisters allmänna nivå i testet var överraskande låg och en stor del av informanterna behärskade inte ens de vanliga och bekanta nominalfraserna som borde läras in på tidig nivå i andraspråksinläring.

Min förhandsuppfattning var att fraser som lärs in utantill behärskar man sämre än de regelbundna fraserna, men det stämde inte. Som tabell 1 (se bilaga 2) visar, finns det fyra fraser som förutsätter utantillinläring bland de bäst behärskade fraserna. Gemensamt för de lättaste fraserna är att de lärs

in under de första åren av svenskundervisning, som t.ex. fraserna *hela familjen, i somras* och *nästa dag*. Resultaten visar att gymnasister hade svaga färdigheter att bilda fraser med genitivattribut. Dessutom sjunker korrekthetsprocenten kraftigt med fraser som består av bestämd artikel, adjektivattribut och substantiv.

Jag var överraskad av informanternas svårigheter med rättskrivning, eftersom brister på deras skriftliga färdigheter var ett allmänt problem. Dessutom förekom det också osäkerhet med grammatiska strukturer. Sådana här felen är t.ex. *mitt kloka bror, smålls gamla huser, många trevligt upplevelse, ingen ett stor problem, samma lilla gaten*.

Begränsat ordförråd störde ofta tolkning av resultat. Jag tycker att det var beklagligt att man inte fick uppfattning om alla gymnasisters kunskaper. Tomma luckor och bristfälliga svar var det största problemet med tolkning och analys av svaren. För att undvika tomma luckor kunde jag ha gett mera finskspråkiga ordtips och färdiga översättningar. Eftersom informanternas betygskala är så omfattande, är det förståeligt att alla inte kan översätta orden eller böja dem korrekt. Öppna luckor verkade vara för svåra för eleverna för de hade inte svarat på alla punkter. Man kan konstatera att flervalsfrågor skulle ha varit mycket bättre alternativ för denna undersökning för att undvika tomma luckor – men å andra sidan fick jag väldigt intressant information t.ex. om elevernas ordförråd samt behärskning av prepositioner och andra grammatiska strukturer.

Informanterna svarade på frågeformuläret under en svensklektion och enligt svenskläraren hade lektionens tidpunkt tyvärr inverkan på informanternas koncentrationsförmåga samt fyllandet av blanketten. Under samma lektion höll läraren ett ordtest och därefter svarade eleverna på mitt frågeformulär. Flera elever fyllde blanketter med stor brådska för deras skoldag slutade till denna lektion. Brådska syns i testet på många sätt; i flera blanketter hade informanterna lämnat svara på luckorna och inte givit det fullständiga svaret. Dessutom skulle informanterna ha fått hjälp från den övriga texten eftersom den innehöll många ord som förekom i nominalfraser. Genom att läsa hela texten ordentligt skulle informanterna ha fått mycket hjälp med orden.

6 AVSLUTANDE KOMMENTAR

I min undersökning deltog 34 informanter som har studerat svenska sedan fem år. Urvalet av informanter var mångsidigt för det motsvarade en realistisk situation i klassrummet, dvs. att

informerarna hade en bred betygskala. Dessutom var det en positiv iakttagelse att hälften av informerarna ska delta i studentexamen. På andra sidan skulle det ha varit intressant om könsfördelningen hade varit annorlunda och att mera manliga informanter hade deltagit i undersökningen. Och för att få pålitligare resultat borde man ha större antal informanter då resultat kunde generaliseras.

Jag anser att denna undersökning är nyttig eftersom jag som blivande lärare kan fästa uppmärksamhet till dessa områden som behövde mera övning och granskning i undervisningen. Eftersom informerarna stötte många gånger svårigheter med grammatiska strukturer och hade problem med ordens översättningar, tycker jag att mera hänsyn borde tas till inläringen av grammatik samt orden.

Denna undersökning gav en bra uppfattning om gymnasisters kunskaper att bilda nominalfraser, men resultaten kan inte generaliseras därför att jag bara betraktade informanter från ett gymnasium och antalet informanter borde vara större för att få en bredare uppfattning. I fortsatta studier vore det intressant att undersöka hur väl man behärskar nominalfraser i högskolenivå, t.ex. hos universitetsstuderande. Då kunde man t.ex. jämföra hur behärskning av vissa frastyper utvecklas och undersöka om grammatiska strukturer eller artikelbruket har automatiserats.

LITTERATUR

Axelsson, M. 1994. *Noun phrase development in Swedish as a second language. A study of adult learners acquiring definiteness and the semantics and morphology of adjectives*. Stockholm: Stockholm University Centre for Research and Bilingualism. 99.

Axelsson, M. 1995. En studie av hur vuxna inlärare av svenska som andraspråk utvecklar nominalfrasen och tillägnar sig bestämdhet. I Kalin, M. & Latomaa, S. (red.) *Nordens språk som andraspråk 3. Tredje forskarsymposiet i Jyväskylä 24.-25.3.1995*. Jyväskylä: Högskolornas språkcentral, Jyväskylä universitet. 18.

Enström, I. & Holmegaard, M. 1993. Ordförråd och ordinlärning. I: Ceru, Eva (red.). *Svenska som andraspråk. Mera om språket och inläringen*. Lärarbok 2. Stockholm: Natur & Kultur. 169, 179.

GLGY 2003 = Grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för ungdomar. Utbildningsstyrelsen. <http://www02.oph.fi/svenska/ops/gymnasiet/gymnlpg.pdf> (Hämtad: 6.3.2012) 94.

Haapamäki, J. 2010. *Nominalfrasens struktur som subjekt i finska gymnasisters inlärarvenska*. Pro gradu –avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, Jyväskylä universitet. 52. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25472/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201010112975.pdf?sequence=1>

Hultman, T. 2003. *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien. 201-202.

Jauhojärvi-Koskelo, C. & Palviainen, Å. Motivation, attityder och färdigheter i svenska hos finska universitetsstudenter. I Paavola-Juurakko, T. & Palviainen, Å. (red.) 2011. *Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen. Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier*. 99.

Juurakko-Paavola, T. & Palviainen, Å. Svenskans plats i den finska utbildningen. Lagstiftning och utbildningssystem. I Paavola-Juurakko, T. & Palviainen, Å. (red.) 2011. *Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen. Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier*. 15.

Järvinen, E-L. 2009. *Val av species och bestämdhetsform i ett test för finska grundskolelever*. Svenskans beskrivning 30/2008. 158-159.

Jørgensen, N. & Svensson, J. 1987. *Nusvensk grammatik*. 2:a uppl. Malmö: Liber. 63-64.

Rantala, J. 2002. *Finskspråkiga abiturienters behärskning och evaluering av vissa svenska strukturer*. Pro gradu –avhandling. Jyväskylä: Svenska språket vid Jyväskylä universitet. 31.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/11373/jukran.pdf?sequence=1>

Serrander, U. 2001. *Nominalfraser i svenska som andraspråk - ett test av processbarhetsteorin*. Uppsala universitet. 6-7.

Sigurd, B. & Håkansson, G. 2007. *Språk, språkinläring & språkforskning*. Upplaga 2:1. Författarna för studentlitteratur 2007. 149, 151-153.

Sundman, M. 1995. Species och artikelbruk hos avancerade inlärare av svenska. I Kalin, M. & Latomaa, S. (red.) *Nordens språk som andraspråk 3. Tredje forskarsymposiet i Jyväskylä 24.-25.3.1995*. Jyväskylä: Högskolornas språkcentral, Jyväskylä universitet. 220, 224.

Utbildningsstyrelsen. 2011. *Kansalliskieliselvitys*. 53. http://www.oph.fi/download/131517_Kansalliskieliselvitys.pdf (Hämtad: 24.3.2012)

BILAGOR

Bilaga 1: Lucktest

Hei!

Olen Päivi Laurila, ruotsin kielen opiskelija Jyväskylän yliopistosta ja teen kandidaatintutkielmaa, jossa tutkin B-ruotsia opiskelevien lukiolaisten nominaalifraasien hallintaa. Tällä tehtävälomakkeella kerään aineistoa tutkimustarkoituksiin. Kyselyyn vastataan nimettömästi ja vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti.

TAUSTATIEDOT:

Sukupuoli: TYTTÖ POIKA

Miltä luokalta lähtien olet opiskellut ruotsia? _____

Viimeisin kurssiarvosanasi ruotsissa _____

Aiotko kirjoittaa ruotsin ylioppilaskokeissa? KYLLÄ EN

Täytä tehtävä suomenkielisen vihjeen perusteella.

1. _____ (viime kesänä) gjorde mamma, pappa, min bror och jag _____ (hauska matka) till Gotland.
2. Vi alla ville resa dit eftersom Gotland är _____ (kaunis saari) för _____ (koko perheelle).
3. På förhand tog mamma reda på _____ (saaren hienoimmat nähtävyydet / *nähtävyys = en sevärhet 3*).
4. _____ (minun viisas veljeni) läste om Hansaförbundet och blev intresserad av historien.
5. Pappa ville se Lummelundagrottan som ligger nära Visby och _____ (koko mukava matka) under jorden var oförglömlig!

6. Efter _____ (monen uuden elämyksen jälkeen / *elämys = en upplevelse 3*) i grottan var det dags att smaka på gotländsk mat på _____ (eräässä ravintolassa).
7. _____ (ruokakulttuuri) står högt i kurs och på menyn fanns det _____ (kaikkia mahdollisia ruokalajeja).
8. Det var intressant att prova på _____ (joitakin uusia makuja) från _____ (gotlantilaisesta keittiöstä).
9. Vi satt på restaurangen _____ (koko iltapäivän) och pratade med _____ (kolmen nuoren kokin kanssa).
10. Efter lunchen promenerade vi längs stadsmuren och beundrade _____ (jokaista punaista ruusua).
11. Vi gick förbi _____ (pienten vanhojen talojen) och såg på _____ (niiden kauniita puutarhoja).
12. _____ (seuraavana päivänä) gjorde vi _____ (lyhyt matka) till Fårö.
13. Fårö, som är _____ (oma pieni saari) norr om Gotland, lyckades förtjusa oss med _____ (erityisellä kauneudellaan).
14. Konstnärer och författare blir ofta inspirerade av kalkstenen och ljuset som _____ (jokaisen ihmisen) borde se.
15. Nu hade vi stannat _____ (kaksi mukavaa päivää) i Visby och _____ (molemmat aurinkoiset päivät) var fulla av aktiviteter.
16. För mig var det _____ (ei mikään suuri ongelma) att bara njuta av solen och ligga på _____ (kuumalla rannalla).
17. _____ (samat pienet kadut) såg så idylliska ut medan _____ (eri lajit) av rosor doftade underbart i sommarvinden.

18. - _____ (tätä tuoksua) ska jag aldrig
glömma bort, sade mamma som är
_____ (vanha puutarhuri /
puutarhuri = en trädgårdsmästare 5).

19. Tiden på Gotland gick mycket snabbt och slutligen var det dags att resa hem tillbaka.

- _____ (tätä ihanaa aikaa)
kommer jag att sakna, sade min bror när hemresan började.

TACK FÖR DITT SVAR!

Bilaga 2: Tabell 1

Tabell 1 Korrekthetsprocenten i lucktest (andelen korrekta svar av olika fraser) (N=34)

Fras	Korrekhetsprocent %	Antalet informanter
hela familjen*	65	34/34
tre unga kockar	65	26/34
hela eftermiddagen*	62	26/34
i somras*	59	34/34
nästa dag*	50	32/34
en restaurang	48	29/34
matkulturen	48	33/34
många nya upplevelser	42	34/34
båda soliga	39	33/34
dagar/dagarna*		
en vacker ö	36	33/34
två trevliga dagar	32	34/34
några nya smaker*	30	30/34
en trevlig resa	29	34/34
min kloka bror	29	34/34
en gammal	28	32/34
trädgårdsmästare		
en kort resa	25	24/34
små gamla hus	18	33/34
öns finsaste sevärdheter	16	32/34
den här underbara tiden	15	26/34
inget stort problem	15	33/34
en egen liten ö	12	33/34
varje människa*	12	25/34
alla möjliga maträtter*	11	27/34

olika sorter	9	29/34
sin speciella skönhet	8	25/34
samma små gator	6	32/34
deras vackra trädgårdar	6	32/34
den här doften	6	20/34
den heta stranden	5	20/34
det gotländska köket	3	31/34
varje röd ros*	3	33/34
hela trevliga resan*	3	34/34

* frastyper som förutsätter utantillinläring